

YATOSPACE 2

СИСТЕМ КОРИСНИКА

ИСТОРИЈА, ПЛАН РАЗВОЈА И ПРИКУПЉЕНЕ ОСОБИНЕ СИСТЕМА КРОЗ ХРОНОЛОШКИ РАЗВОЈ И ОПИСИ УСЛОВА ПРИ КОЈИМА СУ НАСТАЈАЛИ

БАЗА КОРИСНИКА – СИСТЕМ И СРЕДСТВО ЗА РЕГИСТРОВАЊЕ КОРИСНИКА И ВОЂЕЊЕ
КОРИСНИККИХ СЕСИЈА У БИЛО КОМ СОФТВЕРСКОМ СИСТЕМУ И САМОСТАЛНО

БАЊАЛУКА, МАРТ 2018

1. Yatospace, софтверски систем, историја и развој, проблеми и решавање, услови, неуспјеси и успјеси, учење и примјена сходно условима настанка и развоја, шта је систем био, шта јесте и планови и идеја система

Прва дефиниција софтверског система Yatospace је да је то универзални вишекориснички систем локалних универзалних система чија намјена може бити усмјерена на решавање било ког проблема који захтијева главобољење (недоменски организациони проблеми, проблеми учења општих предмета) све то у можда у духу пријашњих Југословенских задруга, преведено на дтерминистички прогрмски свијет рачунара по мјери корисника.

Неке особине при развоју система:

- локалност
- глобалност
- склоповитост
- управљивост
- сигурност
- перформасе
- комерцијалност
- отвореност и приступност

Сам Yatospace креће од потребе организације појединца за потребе учења и организације материјала и скрипти, радова и стварања минималног система илустрација. Дакле ријеч је о неким потрбним општим предметима и манама услед њихове несавршености што ствара додатну безпотрену главобољу и проблеме. То је подразумијевало да корисник има апликацију којом ће се моћи добро организовати за ове потребе. То је био први поглед система који захтијева **локалност**. Односио се на појединачног студента који има организацију за себе и ето евентуално за своју групу.

Касније се уочило да је погодно да овај систем има и вишекориснички тј. глобални карактер. Примјећено је да би било добро да корисници могу софтверски размјенити материјале и илустрације примјера, али и да се орагнизују поред локалних квизова за неке теоретске задатке, организују и глобална такмичења која би могла допринијети бољем практичном развоју предмета. (попут такмичења нпр. из програмирања које софтверске фирме развијају за потребе опредељивања најбољих кандидата на неком конкурс, школских такмичења из програмирања, али и по угледу на неке опште квизове знања као што су Слагалица на РТС-у или као што је био Милијунаш на ХРТ-у). Наравно под глобалност подразумијевало је и сепарацију корисника у групе, механизме комуникације, сервисе комоуникације као и захтјеве за сигурност и перформансе.

Касније се јавила потреба и за тзв. студенским чепарцем или начину како овај систем може имати финансијски карактер при студирању. Па је ту први пут се дошло до тога да овај систем треба да има комерцијалну примјену и да треба поред организације учења да служи и за економију учења и организацију праксе које за које се у то вријеме јавила потреба. Ту се по први пут разматрало да тај систем уколико није пласиран на неком нивоу не може већ остварити сврху, па је гледало се како пласирати и уопште развијати тај систем. Увидило се да ипак систем треба бити отвореног кода, бесплатан, а да неке његове специфичне реализације (у циљу учења боље

илустрације разних математичких примјера или рецимо из тадашњих теоретских основа рачунарства учине комерцијалним, бар за почетак).

Умеђувремену је својеручно направљена прва верзија некаквог вишекорисничког система који се водио под именом Програмирање.систем корисника који је имао све основне могућности за регистрање корисника и систем за корисничке сесије (База корисника). Поред системи су имали неку елементарну примјењену сигурност захваљујући својеручном раду уз материјале са предмета Криптографија и рачунарска заштита који су били у саставу студија аутора, а касније је развијен и систем Подаци корисника за потребе пројектног задатка из истог предмета што је поред сигурносних техника увео и примјену сертификата у апликацијама. Даље систем је имао веб апликацију и помоћу ње су се могле обављати све операције размјене од по једног HTML описа корисника и то преко система група које је тај Систем група имао. Треба напоменути да су системи хијерархијски организовани и да је База корисника био основни систем, а Подаци корисника (сертификати, пројектни КРЗ, фебруар 2018) и Систем корисника (групе) су двије одвојене специфичне изведбе и надоградње. Видљиво је исто име за цијелокупни систем пројекта и за један специфични систем, али то се правда формалним префиксом Програмирање. Касније је име пројекта система преименовано у Yatospace, чије је име првобитно требало бити постављено, али дуго се размишљало о томе због структуре имена. Касније је одлучено да се то име користи и то за ову изведбу система као Yatospace 1.

Назив програмирање је из разлога што тадашње све активности аутора при студирању рачунарства и информатике тј. софтверског инжињерства су биле подијељене у три групе : студирање – све што се односило на студирање са пуком оријетисаношћу да су то само формални испити, јер аутор у то вријеме није имао никакво повјерење у квалитет наставе која се тамо одвијала, програмирање – везано за дотадашња искуства у програмирању из престуденског периода, као и знања из стручних предмета који су до тад слушана и већина положена, а све у сврху евентуалне праксе и зараде, јер је било већ тада видљиво да ће студирање потрајати, а за аутора то је значило да неће моћи почети на вријеме бавити се комерцијалним примјенама и почети рјешавати неке социјалне проблеме. Све је то личило на равнотежу под притиском, па су уведене и трећи тип активности – остале активности: спорт, здравље (исхрана и активности које иду од руке), изласци, остало који су планирани да се уклопе по завршетку студија, међутим студији су се већ тада отимали плану и контроли. Други дио назива је по намјени система, дакле што је раније наведено

После неуспјешног периода у студирању настали су озбиљна превирања о самом студирању, начину како ријешавати нерешиве проблеме, да ли је уопште студирање и има предности наспрам недостатака. После су се јавили проблеми који настају од људског безобразлука према човјеку у невољи од дијела људи који сматрају. Даље карактеристике аутора су биле углавном тврдоглавост и покушаји решавања тад нерешивих проблема „главом кроз зид“, ваљда је то нешто што човјеку у невољи задње остаје. Аутор је у том периоду имао и среће да је некад давно определијелио да ће се оријентисанти на савјест, јер је заиста мудрост у том периоду услед превелике концентracије проблема заказала. Била је то нека година 2017, за који аутор кривио 2015у, па је ту нагло одустао од тога, па је онда опет успоставио одстојање према томе, као и према многим другим стварима кад су ове теме у питању, локализујући проблем и анализирајући 2017 и ситуацију у којој се налази, но сада био би ред да се пријеђе на софтвер.

Дакле у том периоду нагомилавања проблема разматрано је како ријешавати неријешиве и социјалне проблеме, а да се не мора „вратати“ са свакаким профилима понашања и одступања он нормалних(полицијски називи огађивања би били : комплексаши, људождери, интересчије што могу или јесу једни од предходних типова, на крају увијек случајеви). Опште је познато да се то мора ријешити радни активностима, али пут рада зна бити често закрчен из углавном објективних разлога, понекад субјективних разлога као што су другачије идеје, неуспјешни покушаји (када се неко дуго држи без успјеха и ван комуникације из било ког разлога).

Негдје у том периоду су разматрано како је све нестало преко ноћи, добро не баш преко ноћи, али само за неку деценију и кусур. Па је уочено да је некад кад је аутор био баш клинац и кад се чинило да је било све у реду, могло бити на просјечном домаћинству. Иако се причало о неком рату који је ваљда био док је аутор рођен, а исти се није сјећао тога, био је сасвим мали, ипак кад код је хтио слаткише, а тог није било увијек је било „задробити млијека“, пошечерити и након тога одспавати, па опет на игру и гледати шта раде старији. А што се тиче гледати шта раде старији и ту се имало шта, увијек је било занимљиво упасти у буре са житом и не излазити одатле док се год може или слушати како се сијече класура из снопља „за настер“ говедима, а тек кад се коси сијено са ливаде, онда је прави ужитак гледати ласте над покошеним сијеном. А и природа је давала од себе, била је тамо и некаква трешња о којој аутор познаје да је остала од дједа који је напад давно живио, па му је само знао за њега по некој старој слици. Е, било је дана када је по цијали дан проводио око ње и после ње. Кад све то прође и када се човијек замори од посла, а дијете од игре, онда је долазило вријеме слава и кад се иде или долази „угосте“ или кад се одлази код бабе и дједа. Била је ту и некаква циглана, држао је неки Србијанац. Ту је аутор био само пар пута, била је то нека гломазна скаламерија од грађевине округлог типа, по ауторовом сјећању била је мало оронула, па када је његов отац који је бавио се грађевином пола свог живота био код тог комшије Србијанца, онда је аутор вазда рушио цигле, због чега је вазда имао критике. Касније је ауторов брат и Србијанчев унук цијело дијетињство провели заједно. И има тих детаља за књигу, а не за документ софтверског система Yatospace, о тадашњем животу, како су га старији звали послератном времену. Иначе за аутора кажу да је у дјетињству, онако био стидљив, волио се ирати са другом дјецом, али никад није волио неке велике „гангуле“, волио је школу и имао је успјеха у школи, ваљда је и школа вилила њега. Иако је понекад у раном дијетињству понекад чуо приче од дједова о том неком рату, ваљда кад је био мањи, људи су стално говорили да се то мора „избистрити“, да је за млађе генерације мијењају све и да младост носи све. Карактеристичан је и неки примјер о пријашњим аутобусима како је то било „накарадно“, од прашине и дима цигарета „иксан да цркне“ како су говорили, а успутно би хвалили како „сад ово је делукс, како је то било“. Волио је аутора вазда слушати старије било му је занимљиво очеве приче како је служио војску негдје у Истри, о томе чичи којег није до данашњих дана упознао, а који није био у Њемачкој, па је онда после се вратио у родни крај, па је нашао другове гдје су направили неку компанију гдје су дуго времена радили, о рођацима који су се бавили хотелијерством. Па даље прича о студенским данима на свеучилишту у Осијеку, и прекинути студији, послвије студија, о томе прије рата и после рата. Ту се уочава непрекидана борба за опстанак и та прича је можда и најутицајнија за овај документ. Било је то „једно поједно“ домаћинство тих неких 1950. – тих. Добро било је и бољих и имућнијих, јесте да је се тада радила пољопривреда, али радили су је сви. И за вријеме ауторовог дјетињства у тој авлији, било је ту лијепо, била је ту нека „мушмуља“, позади у башчи неких ораса, а око мушмуље је било вазда неког цвијећа. Онако у тим љетима ту се увијек могло наћи некаквих свитаца и чути некакв питом

звук, како је аутор касније сазано сове зване ћук, онако fino сеоско мјесто које није било у некаквој гужви, околo су биле неке кућице, које су раније биле насељене. Били су тих 1950 тих година ту домаћини, били, остарили ко и свако, па су и умрли, а остали су се разишли за бољим. Они који су остали су колко су могли одржавали су оно што су имали, што им је остало од старијих, и заиста су одржали то мјесто. Била је ту поред те мушмуље и некаква кућа која су тих 1950 скућили старији и трајала је више од вијека. Како рекох, било је то лијепо мјесто и за вријеме ауторових дана. Ти што су остали и чували то своје мјесто знали су да су старији „скућили“, и да то није вјечно, да треба обезбиједити будућност и да није у животу само оно што се поједе. Били су дјеца и с родитељима, одрастали и одржавали оно што је било у домаћинству, а та брига и труд се и видио. Школовање, студије, болест оца, недостатк новаца, прекид студија, запошљавање у некаквој „биљари“, прелазак у стаблију фирму „Вјекослав Бакулић“, како се тада звала, покушај дизања кредита којим би се ријешило стамбени проблеми још тих неких 1980 и неких, јер ипак је 30 година било прошло од времена градње куће, неодобравање кредита због породичног статуса, смрт оца, прекид радног односа и ратни сукоби, поодмакле године и вријеме за заснивање породице, заснивање породице, крај рата, послератни прериод и некаква „корпара“, прелазак у „приватлук“, добра фирма и пристојна примања, немочност рада, мала плата, како организовати домаћинство и пољопривреду да се од тог има ваљде, незапосленост и ипак мала плата и кредит за пољопривреду, ризик од банкрота, неповјерење, несугласице, разлаз. Стамбено питање на том мјесту никад није ријешено. Данас кад је генерација и генерација прошло од тих 1980 тих та кућа је стара, ти који су осталих. Имали су они и дјецу, била су то нека два брата, и савјетовали су их да пољопривреду више неће нико радити, да је сада неко друго вријеме, и да се школа цијени и да кад им већ иде од руке искористе. Један од њих је и сам аутор. И да стигао о је он на том путу далеко. Како је говорио уписао је неки технички факултет у Бања Луци, а ово мјесто се рачуна за социјални случај, а од становника се онако кришом очекује да распродају оно што имају, како би ријешили социјално питање становања, а и исхранане. Шта је знам нико није дефинасо срећу, али то је историја и садашњост тог лијепог мјеста. Мени никад неће бити јасно како од таквих пољопривредних домаћинстава дошло до стања социјалне потребе, нити како је нестало да ли су пољопривредна домаћинства нестала због времена газди и најамника, индустријализације, немара и нерада, лоше организаације и несложности или страницу раније поменутог безобразлука и несавјести (можда несвјести) или пак је тако морало бити, ваљда због лоше среће или мањка упорности и чувања онога што је добро, а човјеково. и како је уопште цијели један свијет који постојао, нестао преко ноћи.

Што се тиче софтвера овде су уочава да се прије доста више могло, а да сада кад је познат само спектар немогућности и тзв. безбједносно-здравствених проблема данашњице, уочена је и нова намјена система Yatospace 2. Дакле то је организација пријашњих задруга, као софтверско рјешење. Тај систем још више захтијева сигурност и перформансе. Захтјеви тог система захтијевају још и неке организационе аспкте као што су исправке организација од тих пријашњих задруга, од којих је једна накарадно радничко самоуправљање, а друга од њих је да је све народно. Прва се релативно лако може исправити теоретски самим преносом организације у рачунарске системе и то уз процес сертификације. Сертификација је вјероватно на неки начин кренула фискализацијом, а обухватаће вјероватно исправе, а користи се у производњу софтвера и било гдје гдје је потребно нешто ауторизовати. Сертификација подразумјева правна и физичка лица (бар вјероватно у будућности). Сертификација не решава несавршености тржишта у приватном сектору и капитализму, нити проблем све је народно, а није ничије па онда узима ко шта хоће, док се други

труди, из Југославије. Систем Yatospace зависно како је изведен, би могао ријешити многе проблеме овог организационог карактера у привреди и социјално-економског карактера, као и савремене проблеме кориштења рачунара забадава, када то прелази у зависност и последицу тог да рачунари изазивају отуђеност, прем да су рачунари у многим техничким стварима и науци добра ствар, па и у забави и комуникацијама и убичајеном раду, ако је то у разним границама. А може се поредити и са улогама које је сертификација, SSL, SSH, HTTPS, ... унијели у свијет рачунара. Наравно сама остварена потпуна сигурност података у комуникацији има мене да уколико се употребе неконтролисано у злонамјерне сврхе. Међутим то је вјероватно решиво на начин као и физичка и цивилна сигурност, са страном од повјерења која је контрола у систему, а што томе промакне, могло би промакети и да рачунарске системи не постоје. Дакле аспект корекције несавршености тржишта кроз овакве задружне системе, би требао се реализовати кроз доступност ових система попут самих рачунара или друштвених мрежа, наравно уз сигурност и перформансе.

Дакле овај систем како је у хронологији наведене треба да има добру локалну апликацију моћ, а тек кад се локални системи прикључе на глобални сигуран систем, онда корисник, треба да организује рад какав жели, да ли била ријеч о организацији домаћинстава у појединачним случајевима (највише користи локалне системе, са прибављањем – сналажењем неких њему потребних ствари, као што је некада било да се посавјетује с неким) или да тај систем има улогу неке пољопривредне задруге, гдје рецимо пољопривредна газдинства неког краја могу имати властиту претраху и заједничку смјерницу за извоз својих производа или пак за међусобну размјену производа. Наравно у случају несложности или нечег што се десило пређешњим задругама поједини корисници увијек могу самостално да организују некакву радњу. Касније може да иницира неки бизнис (предузетништво, задруга). [Аналогно појаве у природи, кондензација разбијених водених честива, стварање кишних капи, падање на земљу, састављање у мале токове воде по токовима, токови се састављају у нижим подручјима каналима, канали и потоци се уливају у ријеке, на ријекама имамо енергију за електроенергетске системе] Дакле, улога задруге и смањења социјалних случајева услед несавршености тржишта – директно кроз доступност система, развојну могућност од учених и неучених (стручних и нестручних) корисника, што се може реализовати слагањем постојећих компоненти, програмирањем или било каквим другим изложеним начином. Дакле систем треба да покрива „све“. Још је напоменути да би требало и обавезно је да постоје поред организације, доступности, склоповитости, глобалности, сигурности, локалности и начин за прављење група, и као код других друштвених мрежа, све основне операције за рад са групама.

Склоповитост треба да се реализује првенствено кроз доступност, компоненти система, које су тајкође мали подсистеми. [опет поређење са ријеком]. Теоретски свака комбинација компоненти треба да буде доступна и може бити као таква сложена или као атомична компонента кориснику који сада може састављати те компоненте у свој лични локални или глобални систем (да ли то било глобално или у групи), или корисник може слагати (склапати) и постављати системе. То је основ развоја система за неучене кориснике. Получени, и учени корисници свакако користе и инжињерске методе пројектовања, својеручне методе или изведбу за развијање компоненти. Ипак нису све компоненте савршено склопиве, неке се морају везати и програмирањем и разним средствима везања, а нису искључене нити хијерархије и стабла компоненти.

Политика развоја система јесте да се на почетку развије основни вишекориснички систем опште намјене и да потржава карактеристике, укључив перформансе, сигурност, склоповитост, доступност. Тај систем треба бити комплетан и по идеји и по функционалности и дакле по правилу доступности је бесплатан и понуђен. Има и улогу друштвене мреже без функционалности што подразумева и веб и андроид апликације које су доступне. Ипак када је дистрибуција у питању ту би требало увести и рестрикције. Тако да се на географском подручју доступности ограничи на земље истока и земље Балкана, а да се не пласира софтвер према западу из више разлога. Први разлог је то што им овакви системи не требају, друго што би систем у случају ваљаности требало пласирати по заслугама, али и због самог мјеста примјене на најугроженија мјеста. Наравно као што систем намјењен обичним корисницима, овај систем укључује и фирме што ће бити касније описано, ни западно тржиште није искључено, али није ред да монопол овог система буде тамо, јер је велика вјероватноћа да тамо није цијењен, да им не треба или да скрене са пута намјене. То има само снагу препоруке, но у случају да систем успостави неку равнотежу као нпр. Facebook, онда је и то уреду у складу са карактеристикама доступности (сигурност, ометање сврхе).

Даље и поред сврхе бесплатности, са крајњим дијеловима који су комерцијални, а која омогућује развој и кориштење како на појединачном, тако и на нивоу фирми и задруга или било којих група, овај софтвер и његови подсистеми функционишу гледајући развојни процес функционишу по класичним правилима тржишта, дакле ако је компонента која је комерцијалана има алтернативу јефтинијом или бесплатном и ако тај који прави те компоненте има рачуницу за то (нпр. развој функционалнијег неког циљног система), онда је то на неки начин напредак система. Али ипак корисник који не може доавати комерцијалне компоненте, увијек се може користити и развијати систем у своју намјену. Дакле Yatospace, е-задруга - локални организатори, пословна друштвена мрежа у било којој варијанти нпр. као лични развојни и организациони систем, организациони систем фирми, систем за учење, систем са dobrим могућностима слагања и развија, лична економија и уклапање у глобалну економију, систем за подузетништво, глобални систем задруга, све су то основне карактеристике система Yatospace, а у сврху било помоћи при сналажењу појединцу у домаћинствима (систем домаћинства не постоји), било смањењу социјалних, а тим и медицинских случајева, било у сврху „водотока“ према тржишту, било учењу у склопу студирања без губитка квалитета кроз разне интерактивне и директне методе, било у научним истраживања (повезаност разноврсних факултета нпр. електротехника и медицина или економија или сл.) или у било коју другу сврху. Наравно систем не може ријешити баш све проблеме и само је помоћ при свакодневном раду, и доступност правих информација на правом мјесту и организовање (нпр. управо лично организовање и „прикључак тржишту“). Могуће су и глобалне примјене као што су екологија, очување животног станишта и сл. (код нас раније више, сад мање било познато као пошумљавање, чишћење ријечних корита и сл.), али те ствари зависе од економије и расположења, енергетика, саобраћај, туризам, право, медицина, технологија и др.

Још је за рећи да су ранији системи као и дио садашњег начина огадио било какав друштвени рад људима, који је постао само морање и гдје нема ништа позитивно. Али без рада се не може какав год то био, па ако корисник може организовати за себе рад по својој мјери, па и прикључити се неким другим организацијама, а да при том не мора то бити „стрес“ или „циркус“, онда је идеја успјела и по тој намјени (медицина, психологија). Али није на том пољу једини или претежни фактор као што је рецимо у економији или у некој техничкој примјени.

О имену система Yatospace. Комплексна анализа ове ријечи, Yato+space, простор јата, асоцијација на вишекориснички систем за радне групе (јато, раније су се роде груписале у јата како би мање енергије трошиле на далеком пут за југ, а и иначе то им је био начин живљења), а други састав је Y+ato+space (Простор јата атома) што асоцира на склоповски карактер система још из времена Yatospace 1 и раније. Али ипак прва верзија назива није имала оваква значења него је била прво по угледу на Yandex прегледач интернета, који је имао у првим верзијама нешто другачију естетику од других претраживача. Касније је гледано како се у софтверима са јавом једно вријеме давала имена која почињу са словом Ј. То се слово некад чита ЈОТ, а на старо словенском ЈАТ. У међу времену се слушало Горана Бреговића и оркестар и ето сазанло се за Московску дворану Yotaspace у којој је овај наступао. Па по узору на начин на који су позната нека софтверска имена као што су AltaVista, IBM Lotus Symphony, нека Linux имена, Yandex и други. Систем је дакле добио име Систем.корисника, па му је после дато име Yatospace које се може признати као кодно име.

2. Почетни план развоја

По ауторовом плану, прво је потребно развити самостално или у екипи тај основни систем у духу Yatospace 2 система, а да задржи функционалности из прве верзије, док се то ради на паметан начин упознати идеју о систему са окружењем и ускладити развој са студирањем у што је могуће више тачака. Иначе основне ствар која је вратила аутору повјерење, бар дијелимично у студије и завршила превирања јесте да је то приступна тачка гдје се макар може стационарно учити до даљњег рјешења проблема уз минималну економску исцрпивост и увиђање могућности уз карактеристике студиозности, праћења, сабраности, али и борбености и тврдоглавности (упорности и „организација у неповољним условима“) и својственост.

3. Аутор и неке прогнозе и правила

Систем треба да буде доступан свима, у самом почетку на кориштењу и упустима, а касније и на дистрибуционом нивоу, развојном нивоу, претрага склопова и склашање система. Систем је дакле локално – вишекориснички. Величина и обим система захтијева одличну сигурности и перформансе на почетном нивоу, а на каснијем студијима експанзијније могуће су разне сепаратне гране, и основна грана. Па која буде најуспјешнија та ће и бити основна, а по идеји и по правилу скушљања медаја само оне које су квалитетне могу опстати и развијати се према основној или као основна. Основна грана може послужити као стандард према којој се оријентшу остале гране. Сигурност се базора на техничким принципима сигурности, али и организационо принцип локалности је додатна сигурносна предност. Међутим када је ријеч о глобалној улози ту је пак потребно механизми ауторизације и систем бекапа преко локалних система и евентуално локалних станица. Наравно то је заштита локалних система од глобалног система, али потребно је и обрнуто, ту има улогу и да локална грана буде страна од повјерења и да локалне станице и корисници добијају предност од грана које нису у тој грани. То је усупротности са „брзом експанзијом“ и у супротности је са локалношћу донекле, али ипак у сврху сигурности и контролисања основног тржишта. То је у складу са општим процесима сертификације и

фискализације у областима папирологије и економије. Ипак ту се завосно од сврхе могу развити разни правилници о дозволи локалности корисштења система група у зависности од намјене уколико су регистроване такве намјене. Предности рачунарских система у односу на класичне организације јесте могућност, а узети су и фактори осталих друштвених мрежа које углавном немају надоградиво и прилагодиво својство и углавном су или искључиво рекративног или комерцијалног својства. Недостатак је да развој захтијева „вјечност“, али ипак узев у обзир проблеме и глобалне потрбе ипак развој овог система је коначан, чак и брз, а и временски је прилагодив, поред структуре јер развој обухвата суперинкрементални начин развоја који може бити у почетку интерактиван и рекреативан за неку сврху. То је сад анализа флуида да ли су сви корисници колико и како се проблеми корисника могу усмјерено ријешити. Но нити један систем у природи није настајао сасвим усмјерено на глобалном нивоу, већ сваки предјел има своје карактеристике.

Даље о лиценцирању и патентирању ове идеје. Па аутор жели да је овај систем има репутацију прича из нарада ових простора, дакле настало у народу, управо из разлога одступања од нормалног понашања масе у невољи које су навођене под безобразлуком, и неким тзв. полицијским терминима огађивања таквих понашања. Међутим ипак настало у народу, није добро као што је то у случају народних прича, па је логично ауторизација у склопу организације у којој аутор тренутно студира, а то је Електротехнички факултет у Бањој Луци. Наравно не може се свашта разматрати, али ипак ја мислим да је ова идеја довољно добра за активности таквог типа. Као што високошколске установе имају добру улогу у науци и сисматском решавању проблема неког краја, тако и овај систем се може и ту примјенити у самом том Универзитету као систем којим се могу учинити доступним подаци из једне научне области неке ко студира друге области, а информатика је рецимо специфична по томе што јој циљ уједно и средство развоја. Али ту су и други примјери као улога економије и предузетништво у техничким наукама или веза електроенергетике и механике, па аутоматика, све више медицина и њене гране физичко васпитање и спорт и организација, а ту је негдије и политологија и организација, и сл.